

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Nr. H2-2 / 2370/17.10.2017

Nr. 3295/HIL/25.10.2017

Aprob,

Klaus Werner Iohannis
Președintele României

MEMORANDUM

De la:

Ilan Laufer, ministrul pentru medii de afaceri, comerț și antreprenoriat

Victor Negrescu, ministru delegat pentru afaceri europene

Teodor-Viorel Meleşcanu, ministrul afacerilor externe

Tema:

Semnarea de către România a *Acordului de parteneriat cuprinzător și consolidat dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte (EU-Armenia Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement, „CEPA”)*

I. Elemente de context

Prezentul memorandum a fost elaborat și promovat în baza *Legii nr. 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte*. Acest demers este complementar celor de la nivelul Uniunii Europene și acoperă aspectele procedurale necesare la nivel național în vederea semnării Acordului CEPA de către România, alături de UE și celelalte state membre UE.

Semnarea Acordului CEPA de către UE și Armenia este prevăzută a avea loc pe data de 24 noiembrie 2017, cu ocazia Summit-ului PaE, la Bruxelles.

Acest moment marchează o nouă etapă în relațiile dintre UE și Armenia, având în vedere istoria recentă. La 2 ianuarie 2015, Armenia s-a alăturat Uniunii Economice Eurasiatice (împreună cu Rusia, Belarus, Kazahstan și Kârgâzstan). În ciuda deciziei Armeniei din septembrie 2013 de a nu semna acordul de asociere cu UE, inclusiv Acordul de liber schimb aprofundat și cuprinzător (AA / DCFTA), CEPA arată că Armenia și UE își continuă dialogul politic și comercial.

respectând obligațiile internaționale ale Armeniei. Acest moment va marca o etapă nouă, calitativ superioară, în relațiile dintre UE și R. Armenia.

În prezent, baza juridică a relațiilor dintre Bruxelles și Erevan este reprezentată de Acordul de Parteneriat și Cooperare, datând din anul 1999. CEPA se dorește a fi mai ambițios și mai comprehensiv decât documentul din anul 1999, mai adecvat actualului context geopolitic, oferind oportunități de cooperare sporite. În același timp, CEPA are o relevanță aparte din punct de vedere politic, în special dacă se au în vedere evoluțiile înregistrate, din anul 1999 până în prezent, în plan regional. În luna septembrie 2013, Erevanul a abandonat unilateral negocierile (aflate într-o etapă apropiată de finalizare) cu UE pe marginea Acordului de Asociere și a zonei de liber schimb aprofundat și cuprinzător UE-Armenia. La 2 ianuarie 2015, Armenia s-a alăturat Uniunii Economice Eurasiatice (împreună cu Rusia, Belarus, Kazahstan și Kârgâzstan), structură promovată de Moscova în spațiul ex-sovietic și funcționând sub „umbrela” acesteia. Astfel, CEPA se dorește a reprezenta, în plan politic, un instrument pentru “ancorarea” Erevanului în cooperarea cu UE, cu obiectivul creării unei alternative la influența covârșitoare exercitată de Federația Rusă în statul sud-caucazian.

II. Istoricul negocierilor, semnare și aplicare provizorie

Acordul CEPA este un acord bilateral mixt (UE și SMUE pe de o parte, Armenia pe de altă parte) ce a parcurs următoarele etape:

Negocieri: La 29 septembrie 2015, Consiliul a adoptat o decizie prin care autorizează Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant să negocieze un acord-cadru între UE și Armenia. Negocierea Acordului a început la 7 decembrie 2015. Consiliul a fost informat cu privire la negocieri în toate etapele acestora, fiind consultat în cadrul Grupului de lucru pentru Europa de Est și Asia Centrală și în cadrul Comitetului pentru politică comercială. Parlamentul European a fost, de asemenea, informat cu promptitudine și pe deplin pe tot parcursul negocierilor. Comisia și Înalțul Reprezentant consideră că obiectivele stabilite de Consiliu în cadrul directivelor sale de negociere au fost îndeplinite și că proiectul de acord poate fi înaintat în vederea semnării. Textul CEPA a fost parafat la 21 martie 2017. Statele membre au fost permanent informate și consultate la nivelul grupurilor de lucru specializate ale Consiliului (COEST, CPC).

România susține dezvoltarea relațiilor dintre UE și Armenia, ca o contrapondere la influența Rusiei în regiunea Caucazului de Sud (unde Republica Armenia poate fi considerată „capul de pod” al Moscovei). De aceea, România a sprijinit consecvent, la nivelul UE, finalizarea negocierilor și semnarea cât mai rapidă a CEPA. România consideră că semnarea CEPA la Summit-ul PaE ce va avea loc la Bruxelles, la 24 noiembrie, va avea o importantă valoare simbolică. Un eșec al acestui proces (negocierea și semnarea CEPA) ar putea fi prezentat de către Moscova drept o victorie diplomatică proprie, cu reiterarea ideii, promovată de propaganda rusă, că UE este lipsită de capacitatea de a înțelege și de dorința de a veni în întâmpinarea necesităților de cooperare ale țărilor din arealul post-sovietic.

Semnare: Acordul se preconizează a fi semnat la Summit-ul PaE din 24 noiembrie, la Bruxelles. SMUE au exprimat flexibilitate pentru a îndeplini această țintă ambițioasă, care presupune accelerarea procedurilor la nivel intern. Pentru UE, decizia de aprobare a semnării se va lua pe 21 noiembrie.

Aplicare provizorie: Potrivit articolului 3 din proiectul de Decizie a Consiliului privind semnarea, în numele UE, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului de parteneriat cuprinzător și consolidat dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte, 2017/0236, până la intrarea în vigoare a Acordului, în conformitate cu articolul 385 din Acordul CEPA și sub rezerva notificărilor prevăzute de acesta, se aplică, cu titlu provizoriu, anumite părți ale Acordului între UE și Armenia, dar numai în măsura în care acoperă aspecte care intră în

competența exclusivă a Uniunii. Pe durata aplicării provizorii a CEPA, prevederile vechiului Acord dintre UE și Armenia rămân valabile.

Propunerea de decizie a Consiliului privind semnarea și aplicarea provizorie a fost adoptată în marja reuniunii COREPER din 25 octombrie a.c., fiind anexată. Decizia finală este programată a fi adoptată la data de 21 noiembrie 2017.

III. Prezentarea dispozițiilor relevante ale Acordului

În prezent, relațiile dintre UE și Armenia se bazează pe *Acordul de parteneriat și cooperare dintre Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte („Acordul de parteneriat și cooperare”)*, care a intrat în vigoare la data de 1 iulie 1999, și pe cadrul stabilit de politica europeană de vecinătate (PEV), revizuită în 2015 („revizuirea PEV”). Acordul cuprinzător CEPA va reînnoi și va defini temeiul juridic al relațiilor bilaterale și în această dinamică se vor consolida relațiile dintre UE și Armenia. Domeniul de aplicare al CEPA este cuprinzător, acoperind chestiuni legate de interesele UE în spațiul estic și reflectând obiectivele în următoarele domenii de reglementare: **politica externă și de securitate comună, politica comercială comună și cooperarea pentru dezvoltare** (conform temeiului juridic material din propunerea de decizie a CONS).

Natura cuprinzătoare a CEPA este exprimată prin următoarele componente:

- *Dialog politic, cooperare în domeniul politicii externe și de securitate:* se are în vedere consolidarea obiectivelor convenite în mod obișnuit în politica externă, pentru a obține stabilitate regională, a întări lupta împotriva terorismului, protejarea drepturilor omului și a statului de drept. Cooperarea se bazează pe valori comune și pe interese reciproce și urmărește să își sporească eficacitatea, cu ajutorul forurilor bilaterale, internaționale și regionale, în special OSCE. Părțile își reafirmă angajamentele care decurg din carta ONU și din Actul final de la Helsinki. Sunt prevăzute *clauzele politice standard* ale UE privind drepturile omului, instanțele penale internaționale, armele de distrugere în masă, armele de calibru mic și armamentul ușor și combaterea terorismului. În plus, Acordul vizează cooperarea juridică, statul de drept, combaterea spălării banilor, precum și lupta împotriva criminalității organizate și a corupției.
- *Politica comercială:* În acest context, se are în vedere îmbunătățirea condițiilor aferente comerțului bilateral dintre UE și Armenia, având în vedere, totodată, dificultățile ce decurg din obligațiile Armeniei în calitate de membru al Uniunii Economice Eurasiatice. CEPA se axează pe înlăturarea barierelor tehnice în calea comerțului.
- *Cooperarea pentru dezvoltare:* Dezvoltarea este orientată mai ales în plan economic, dar și la nivel de politici sectoriale, având ca obiectiv extins creșterea durabilă, fiind un domeniu în care interesele reciproce sunt puternice. Obiectivul comun al părților este dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii Armeniei (apropierea treptată a legislației armene de acquis-ul UE). Sunt incluse printre domeniile de cooperare: economia, transportul, IT, comunicațiile, serviciile financiare, turismul, agricultura, investițiile, cercetarea.

Acordul nu completează pe fond obligațiile internaționale ce revin părților în aceste domenii, dar instituie obligații de diligență în vederea atingerii obiectivelor comune.

Structura propriu-zisă a Acordului CEPA conține **386 articole** (357 pagini), grupate în **VIII titluri**, la care se adaugă **Anexele I-VII**, prezentate într-un document de 96 pagini; **Anexa VIII-A-G**, reprezentând un document de 199 pagini și **Anexa IX**: un document de 5 pagini.

Conținutul Acordului CEPA:

- **Preambul**
- **Titlul I – Obiective și Principii generale:** respectarea principiilor democratice, a statului de drept, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, consacrate în documente internaționale, respectarea principiului economiei de piață, angajamente pentru bună guvernare, combaterea corupției și terorismului
- **Titlul II - Dialogul politic și reformă; cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate:** obiectivele dialogului politic, reforma internă, politică externă și de securitate, crime grave pe plan internațional și CPI, prevenirea conflictelor și managementul crizelor, stabilitate regională și rezolvarea pașnică a conflictelor, WMD, neproliferare și dezarmare, controlul exporturilor de arme mici, ușoare și convenționale, combaterea terorismului
- **Titlul III - Justiție, libertate și securitate,** prevederi privind: statul de drept, drepturile omului și libertăți fundamentale, protecția datelor, cooperare privind migrația, azilul și managementul frontierei, circulația persoanelor și readmisia, lupta împotriva crimei organizate și corupției, droguri, spălarea de bani și finanțarea terorismului, cooperare în lupta împotriva terorismului, cooperare juridică
- **Titlul IV - Cooperarea economică,** articole cu referire la: dialogul economic, managementul finanțelor publice și control financiar, fiscalitate, statistici
- **Titlul V - Alte politici de cooperare,** acoperind diverse sectoare: transporturile, cooperare energetică și siguranța nucleară, mediu, acțiune climatică, industrie și întreprinderi, contabilitate și audit, societatea informațională, turism, agricultură și dezvoltare rurală, guvernare maritimă și pescuit, minerit, cercetare și dezvoltare tehnologică, protecția consumatorului, politica socială și de ocupare, sănătate publică, educație, pregătire profesională și tineret, cultură, sport, societatea civilă, dezvoltare regională, cooperare transfrontalieră și regională, protecție civilă
- **Titlul VI - Comerț și aspecte legate de comerț,** și anume: bariere tehnice în calea comerțului, comerț cu mărfuri, reglementări vamale, servicii comerciale și financiare, fluxuri de capital, comerț electronic, măsuri fiscale
- **Titlul VII - Asistență financiară și dispoziții antifraudă și în materie de control,** făcând referire la: asistență financiară prin intermediul mecanismelor și al instrumentelor de finanțare relevante ale Uniunii Europene, măsuri pentru prevenirea fraudei și control
- **Titlul VIII - Dispoziții instituționale, generale și finale** formulează aranjamentele instituționale și dispozițiile finale (intrare în vigoare, aplicare provizorie) ale Acordului.

IV. Aspecte relevante pentru România

CEPA va stabili un nou temelie juridic pentru cadrul relațiilor dintre UE și Armenia, promovând valorile universale, stabilitate, reziliență, securitate și prosperitate bazate pe democrație, drepturile omului, statul de drept, și o creștere economică durabilă, prin politici economice solide. Aceste priorități sunt în consonanță cu prioritățile stabilite de Republica Armenia și UE, inclusiv cu cele prevăzute în revizuirea PEV. Prioritățile parteneriatului, sunt, de asemenea, conforme cu obiectivele de dezvoltare durabilă în perspectiva anului 2030 și cu Acordul de la Paris din 2015, precum și cu angajamentele asumate în cadrul acestora în materie de durabilitate economică, de mediu și socială și de combatere a schimbărilor climatice.

Noul cadru al parteneriatului și domeniile prioritare de cooperare reflectă deopotrivă și preocupări ale României. România este un actor interesat de stabilitatea spațiului estic, de apropierea Armeniei de UE, mai ales în lumina dezvoltărilor recente în regiune, dar și de

promovarea schimburilor comerciale cu Armenia, care vor beneficia de un nou imbold odată cu semnarea CEPA.

Cadrul relațiilor comerciale propus în acord reliefează angajamentele multilaterale în cadrul Organizației Comerciale a Comerțului ale celor două părți, contribuind la intensificarea schimburilor comerciale cu Armenia și putând fi punctul de pornire a negocierilor privind o zonă aprofundată și cuprinzătoare de comerț liber după modelul Republicii Moldova, Ucrainei și Georgiei.

Volumul comerțului bilateral România-Armenia înregistrează nivele relativ scăzute, cu un export la 8 luni 2017 de 1,4 milioane Euro și un import de 5,8 mii Euro înregistrat în aceeași perioadă.

Exporturile României includ unele produse alimentare, băuturi alcoolice, tutun, produse chimice, farmaceutice, materiale plastice, textile, mașini și echipamente electrice, produse siderurgice.

Opinăm că noul acord de parteneriat cuprinzător și aprofundat poate să mențină un flux comercial constant, fără însă a conduce la o creștere considerabilă a comerțului bilateral România-Armenia. Premisele unei relații comerciale consistente o poate reprezenta încheierea unui acord comercial preferențial de tipul acordului cuprinzător și aprofundat de comerț liber (DCFTA), similar celor încheiate de UE cu R. Moldova, Ucraina și Georgia.

Avizele ministerelor cu competențe pe domeniile reglementate de acord au fost solicitate în conformitate cu dispozițiile articolului 3, alineatul 2 și ale articolului 4, alineatul 1 din Legea nr. 276/2011.

V. Având în vedere cele de mai sus, propunem:

1. Aprobarea semnării de către România a *Acordului de parteneriat cuprinzător și consolidat între Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Armenia, pe de altă parte;*
2. Acordul să fie semnat, în funcție de contextul în care va fi organizată semnarea, de un demnitar român, de Reprezentantul Permanent al României pe lângă UE sau de o altă persoană de nivel corespunzător, desemnată în acest scop, Ministerul Afacerilor Externe eliberând, după caz, depline puteri.

